

## Tukes observationer om konsumentsäkerhet vid idrottsanläggningar

Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) har samlat viktiga observationer vid inspektionerna av konsumentsäkerheten vid idrottsanläggningar. Syftet med observationerna är att lyfta fram faktorer som det är bra att ta hänsyn till när det gäller säkerheten vid idrottsanläggningar och i idrottstjänster.

Vid planeringen av idrottsanläggningar ska de krav som gällande säkerhetsstandarder ställer och andra bygganvisningar beaktas, såsom undervisnings- och kulturministeriets och Rakennustieto Oy:s publikationer om idrottsanläggningar. Information om standarder fås från [Finlands standardiseringsförbund](#) och [publikationer om idrottsanläggningar](#) från Rakennustieto Oy.

[På Tukes webbplats](#) finns dessutom allmänna anvisningar som ska beaktas i idrottstjänsternas säkerhet. Bland annat

- Många idrottstjänster kräver att ett säkerhetsdokument utarbetas. Det är ibland oklart för dem som upprätthåller idrottsanläggningar vilka helheter säkerhetsdokumentet ska omfatta.
- Idrottsanläggningens och -tjänstens risker ska vara identifierade på förhand och åtgärderna för att avvärja riskerna ska planeras.
- Användare av idrottsanläggningar ska ges information som är relevant för säkerheten. Vid lämnandet av information ska hänsyn tas till kundkretsen och till exempel kunder med främmande språk.

Tukes ger gärna råd i frågor som gäller konsumenttjänsternas säkerhet.

### Simhallar

---

- Säkerhetskraven för simhallar har samlats i [Tukes-anvisningen 1/2015 Främjande av säkerheten i simhallar och badanläggningar](#)
- De vanligaste olyckorna som inträffar i simhallar och badanläggningar är halkningar. Vattnet på plattorna gör dem extra hala, så vid planeringen ska uppmärksamhet fästas vid golvyternas lutning, vattnets spridning, avloppshanteringen och torrhållningen av passagera.
- Golvmaterialens säkerhet ska uppmärksammas. Halkskyddsegenskaperna i materialen och rengöringsmöjligheterna står ofta i strid med varandra, vilket försvårar valet av beläggning.
- Vid planeringen ska hänsyn tas till kontrollerbarheten, det vill säga god sikt överallt i bassängutrymmet, blinda sektorer, belysning och reflektioner samt placering av en övervakningsplats för badvakter.
- Vattenrutschkanor, hopptorn, klättringsväggar, vågmaskiner och andra vattenaktiviteter innebär en särskild risk för olyckor och ökar också behovet av övervakning.
- Bassängvatten behandlas med kemikalier, som är farliga såväl för hälsan som för den bebyggda och obebyggda miljön när de används på ett felaktigt sätt. Se närmare information i [Tukes-anvisningen Lagring och användning av kemikalier i badanläggningar](#)

### Idrottshallar, gymnastiksalor och gym

---

- Utrymmena ska vara lämpliga för det avsedda användningsområdet med beaktande av kraven på de olika grenar för vilka utrymmet ska användas.
  - Grenspecifika säkerhetsområden i idrottshallar och gymnastiksalor är ofta bristfälliga (bl.a. innebandy), varvid till exempel pelare alltför nära spelområdet kan vara farliga.
  - Man bör sträva efter att genomföra så anpassningsbara anläggningar som möjligt på grund av de förändrade behoven, eftersom grenarna utvecklas och nya grenar kommer under hallens livscykel. Till exempel en avskärningsridå i hallen är en bättre lösning än en fast vägg för gruppering av utrymmena.
- Det har inte gjorts tillräckliga kontroller av och underhållsåtgärder i ställningar, rep och vajrar i takkonstruktioner och väggar på alla objekt. Detta kan leda till att till exempel delar som slits, såsom vajrar och schacklar, går av. Tukes har publicerat en [nyhet](#) om detta ämne.
- Vissa funktioner i idrottshallarna kräver specialyrkeskompetens vid byggande och underhåll. Det finns inte alltid tillräcklig egen kompetens för att kontrollera till exempel klättringsväggar, vilket kan leda till att inspektionerna blir bristfälliga.
- Tillräckliga utrymmen ska reserveras för förvaring och underhåll av redskap och utrustning som är i bruk i gymnastiksalor och idrottshallar. Motionsredskap och serviceredskap förvaras ofta i idrottsutrymmena, till exempel i kanten av salen.
- Anvisningarna för att larma om hjälp är ofta ofullständiga och/eller svåra att se. Det behövs bättre information till användarna om var första hjälpen- materialet och defibrillatorn finns på olika platser i hallen, så att informationen är tillgänglig i en nödsituation.
- Träningsutrustning kräver ett tillräckligt fritt utrymme som anges av tillverkaren. Utrustningen ska inte placeras alltför tätt.

## Lekplatser

---

- Lekplatsernas utformning, konstruktion och utrustning är mycket bra. Däremot har man försummat underhållet av lekplatserna. Detta syns bland annat i det dåliga skicket på säkerhetsunderlaget. Det finns skäl att välja säkerhetsunderlag så att det kan underhållas med de resurser som står till förfogande.
- Det är viktigt att avtala om underhåll av lekplatser redan under planeringsfasen, särskilt om den som ansöker om finansiering inte är en kommun (t.ex. en byförening). Observationen gäller även alla andra typer av idrottsanläggningar.

## Badstränder

---

- En allmän badstrand ska vara lätt att övervaka och tillgänglig för räddningspersonal. Sikthinder i strandområdet gör det svårt att upptäcka en person som befinner sig i vattnet och det är svårt att nå en allmän badplats på till exempel en ö.
- Vid hopptorn och hoppplatser som byggs på badstränder ska man försäkra sig om att vattnet i alla användningssituationer är tillräckligt djupt, med beaktande av till exempel avlagring av jord i botten och variationer i vattenhöjd. Tillräckliga vattendjup finns angivna i Tukes [anvisning Säkerhet på badstränder](#).

- Säkerheten i konstruktioner på badstränder (bryggar, hopptorn osv.) beskrivs i Tukes-anvisningen Säkerhet på badstränder. Det ska finnas en tydlig överenskommelse om hur konstruktionerna ska underhållas.

## Leder

---

- Vid planering och byggande av vandringsleder bör man bättre beakta hela livscykeln och särskilt underhåll under användning, reparationer och nedläggning.
- Informationstavlor, vägvisare och anvisningar är ibland bristfälliga. Varnings- och förbudstavlor (t.ex. krävande backe, förbjuden riktning osv.) saknas, sätts upp med lång fördröjning efter att leden tagits i bruk eller är svåra att se (täckta av snö på vintern).
- Informationen är bristfällig eller svår att hitta i förväg och särskilt reaktionen på snabba förändringar är långsam (vädret, slutet på säsongen). Ofta beror det på oklarhet i ansvarsrollerna.
- Vid planeringen av lederna ska man beakta olika motionsformer också på vintern, såsom skidåkning samt terrängcyckling och promenader.
- När det gäller säkerheten på lederna finns många praktiska tips i [REILA-projektets material](#)

## Pulkbackar

---

- Med tanke på säkerheten är det viktigt att kommunerna anvisar säkra pulkaåkningsplatser. Utöver en säker pulkaåkningsplats ska tjänsteleverantören reagera på anmälningar och vid behov besöka platsen. Spontant bildade backar är ofta farliga eller dåligt underhållna.
- Pulkabacken ska planeras så att den är säker genom att förebygga kollisionsrisker i backen (t.ex. träd), säkerställa säkerheten på stoppområdet och anvisa en säker passage upp i backen.
- Det är relativt enkelt och billigt att underhålla en pulkabacke. Vid behov ska man reagera på förändringar i förhållandena bland annat genom att informera användarna när pulkabacken inte är säker.
- I närheten av pulkabacken ska det finnas en skylt med exakt adress till platsen, anvisningar om hur hjälpen ska larmas och kontaktuppgifter till underhållet för att anmäla säkerhetsbrister. Skylten kan även beskriva var man tar sig upp och åker ned i pulkabacken.

## [Suomen Latus och Tukes anvisning för dem som driver pulkabackar](#)

## Övriga platser för utomhusmotion

---

- Långvarig förvaring av målburar (hockey och fotboll) ska ordnas så att de förvarade målburarna inte medför fara. Små barn kan till exempel nå upp för att hänga i ishockeymålets övre ribba och om målburen tippar medför den allvarlig fara. Därför är det särskilt viktigt att målburarna endast används för ishockeyspel på vintern (förvaras på sommaren). Se närmare [anvisningar för tillverkning, anskaffning och underhåll av säkra målburar](#)
- Utemotionsplatser (t.ex. utomhusgym eller träningscontainer), där barnsäkerheten inte har säkerställts, ska placeras på tillräckligt avstånd från lekparkar och andra områden som används för lek.

- För skateboardparker rekommenderas ett tillräckligt avstånd i förhållande till andra aktiviteter i området, till exempel lekplatser (t.ex. för att förhindra spridning av glasskärvor och tobaksfimpar). Det börjar bli allt populärare att kombinera skateboard- och pumptrackbanor. Denna utveckling och dess konsekvenser för säkerheten måste övervakas. Till exempel kan de minsta barnen ha ett eget område eller ett eget pass för att förbättra säkerheten i området (skulle t.ex. minska kollisioner).
- Padelbanornas väggar är av säkerhetsglas, som krossas i små smulor när det går sönder. Om tejp fästs på glaset, krossas glaset inte på det sätt som avses och detta medför fara för användarna. Här följer några anvisningar: [Säkerheten på padelbanor](#)
- Vid val av banområde i frisbeegolftjänster måste hänsyn tas till andra tjänster och aktiviteter i området, såsom idrottsplaner, skolgårdar och olika trafikleder med parkeringsområden. Hörnstenarna för säkerhetsplanering av rutterna är kastriktningar, säkerhetsavstånd, sikt från banans startpunkt samt rutters och andra övergångars tillgänglighet. Vägbanor, stenbrott, klippor och vattendrag måste beaktas. Här följer några anvisningar: [Frisbeegolftjänstens säkerhet 2021.pdf](#)